

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apotheca Spiritualem Pharmacorum Contra Litem Contagiosam Aliosque Morbos

Wichmans, Augustin

Antverpiae, 1626

September.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9653

Quaque minus pretij, plus pietatis habet.

Secuta est maritum suum *Isabella Clara Eugenia*, quæ à morte amantissimi coniugis sui, habitum tertiæ Regule S. Francisci religiose induit, in eoque sanctissimè viuit, atque vt diu viuat, & æternùm viuat, omnes Belgæ mecum vouent.

S E P T E M B E R.

Tertio Nonas Septemb.

In Monasterio Stabuleto, depositio S. Remacli
Episcopi & Confessoris.

3.
Septem.
Vide cap.
34. Apot.
Spir. fol.
185.

Multa de hoc S. Episcopo refert Ioan. Chappeau. tom. 1. & 2. Chronici Episcoporum Leodiensium; quæ apud eum vide. Est verò *Stabuletum* (ad quod S. Remachus solitudinis amans, Episcopatu abdicato, sponte secessit anno 653. vbi & quiescit) Monasterium Ordinis S. Benedicti, à S. Sigeberto Franciæ & Austrasiæ rege in Silua Arduenna ædificatum, cui hodie præest Princeps & Episcopus Leodiensis, in cuius diocesi situm est.

Stabulo.

Sexto Idus Septemb.

3.
Septem.

Natiuitas beatissimæ semper Virginis Dei genitricis Mariæ.

Vide cap.
11. Apot.
Spir. fol.
78.

Merito Sanctissimæ huius Virginis Natiuitas, publico festo fidelibus solemniter est; ea enim (vt canit Ecclesia) gaudium annuntiauit vniuerso mundo: ex qua ortus est sol iustitiæ Christus Deus noster; qui soluens maledictionem, dedit benedictionem; & confundens mortem, donauit nobis vitam sempiternam. Quantum autem ex historijs Ecclesiasticis compertum haberi potest, à Concilio Ephesini temporibus, in quo execranda illa Nestorij hæresis

G

sis

sis damnata atque proscripta est, qua sanctissimæ Mariæ Virginis titulus ille supremus, *Dei Genitricis* impiè auferebatur, animaduertitur (secundùm illud Prophetæ: *In tribulatione dilatasti mihi*) magis magisque in dies toto orbe Christiano beatissimæ Virginis cultum, auctum amplificatumque fuisse: quamuis non sit certum eo præcisè tempore hanc festiuitatem fuisse institutam: licet satis constet tam à Græcis quàm Latinis, eadem animi pietate, concordique studio & religione antiquissimè fuisse celebratam.

Octauam verò habet hæc festiuitas, sicut & Assumptio eiusdem Virginis; de quaita Iacob à Voragine: Octaua Natiuitatis B. Mariæ olim non celebrabatur, sed Dominus Innocentius IV. natione Genuensis, ipsam instituit celebrandam. Gregorio enim IX. per mortem sublato de medio, Romani omnes Cardinales in quodam conclau concluserunt, vt citiùs Ecclesiæ prouideretur: sed cùm per plures dies concordare non potuissent, & ipsi à Romanis multas molestias sustinuissent, vouerunt Reginæ cæli, quod si eius meritis concordarent, & liberi abire possent, Octauas suæ Natiuitatis diu neglectas, de cetero statuerent celebrandas; sicque in Dominum Cælestinum conuenerunt, & liberati per Dominum Innocentium votum adimpleuerunt. Cælestinus enim modico tempore superuixit, & idè per eum impleri non potuit. Hactenus Iacob à Vorag.

In Ordine insuper nostro Præmonstratensî, etiam eius Visitatio plenam suam habet Octauam.

Sexto Idus Septemb.

Eodem die Nicomediæ S. Hadriani martyr is cum alijs viginti tribus, qui omnes post multa supplicia sub Diocletiano & Maximiano Augustis Martyrium consummarunt quarto Nonas Martij. Eorum reliquiæ à Christianis Byzantium delatæ, reuerenti honore sepultæ fuerunt: inde postea S. Hadriani corpus hac die Romam translatum fuit, in qua ipsius festiuitas potissimum celebratur.

3.
Septem.
Vide cap.
18. Apot.
Spir. fol.
110.

Celebris huius sancti Martyris memoria est in pago Ravelensi (qui est Territorij Tungerloensis) vbi magna deuotione à fidelibus contra pestem solet inuocari. Habet etiam comparem suam *Nataliam* Ecclesiasticis tabulis adscripam, quæ sanctis Martyribus Nicomediæ in carcere detentis, multo tempore ministravit, impletoque certamine, Constantinopolim profecta, ibidem in pace quieuit. A qua discant reliquæ coniuges, suos maritos Christo lucrifacere, sicut & Cæcilia suum Valerianum, Monica suum Patricium, Clotildis suum Clodouæum, Maria Ogniacensis suum sponsum Christo lucrata sunt. Aliàs verendum ne illud Evangelicum eis contingat: *Erunt duo in lecto vno: vnus assumetur, & alius relinquetur.* Atque eò magis huiusmodi vxores laudandæ sunt, quò rariùs inueniuntur. Plures namque viros suos à Deo auertunt, quàm ad eum conuertant; exemplo primogeniæ matris nostræ & earum patronæ, *Euæ.* Serpentinum enim ad decipiendum mulieris ingenium est, quæ vel solo nictu oculi viros nouit intoxicare. Vt proinde prudenter Confessarios admonerit grauis quædam & casta matrona, cauerent sibi ab aspectu & longis colloquijs feminarum. ego enim, ait, certa sum non esse virum tam sanctum, tam constantem, quem non fle-

Rauels.

Etiam quod velim, si cum eo ad quadrantem horę colloquat, isq; oculos meos intueatur.

Prò, quanta potentia regni

Est Venus alma tui!

Prouidè igitur & eleganter Christianus poëta :

Quid facies, facies Veneris cum veneris ante?

Non sedeas, sed eas, ne pereas, per eas.

Serpentini siquidem sunt oculi, facies, corpora & colloquia feminarum, quibus ne emorientibus quidem fidem habeas. quamquam maior sit culpa viri, qui sapientior ab insipiente muliere se decipi patitur. Quod enim animus est corpori, id virum oportet esse mulieri.

Scribo hunc sanctum Martyrem cum aspirante littera, *Hadrianum*, quia ita me politoris litteraturæ & historiæ principes, Just. Lipsius & Cæf. Baronius alijque melioris notæ, in suis scriptis passim docent. Fuit & alius martyr *Hadrianus* Nicomediæ passus, filius scilicet *Probi Cæsaris*, qui *Licino* persecutionem in Christianos commotam exprobrans, ab eodem iussus est occidi, cuius corpus *Domitius Byzantij* Episcopus, eius patruus *Argyropoli* sepeliuit, vt habet *Martyrol. Rom. 28 Augusti*

Quin & nostra *Campania Brabantina*, ac *Ordo Præmonstratensis* suum habet *Hadrianum Hiluari-becanum* martyrem, qui cum 38. socijs prope *Brilam* *Hollandiæ* oppidum, pro fide *Catholica* mortem fortiter suspendio obiuit anno 1572.

Crurifragium autem, quo *S. Hadrianus* in martyrologio ponitur necatus, immane admodum erat supplicium. errant enim qui illud non aliud fuisse putant, quàm cum cruci affixis crura suffringerentur: nam crucifixorum crura frangere, vt citius morerentur, apud *Iudæos* tantummodo erat in vsu, quibus lege præcipiebatur vt eodem die corpora eorum deponerentur de cruce, atque sepelirentur. Gentiles autem vsque ad putrefactionem sinebant ea permanere. *Crurifragium* itaque martyrum, atque huius *Hadriani*, ita in actis eius (quæ germana esse noscuntur) describitur: *Jncus* parabatur (ideoque cum ea pingitur) vnà cum veete ac malleo ferreo; iubebantur miseri tibias imponere super *incudem*, quas *ferus carnifex* veete vel malleo validis ictibus suffringebat. Meminit eiusdem *Plautus* in *Pœnul.* dum ait: *Et Syncerasto crurifragium fecit.* Irrogari solitum erat vilioribus tantum personis, vel ob immane aliquod scelus. Ceterum complures nobilium, quod Christiani essent, &

Deuter. c.
21.

ob

ob hanc causam viliosis conditionis habiti, crucifragio necati reperiuntur; quod & hodie apud barbaras nationes in usu esse dicitur.

Quarto Idus Septemb.

10. Septem.

Tolentini in Piceno depositio S. Nicolai Confessoris Ordinis Eremitarum sancti Augustini.

Vide cap. 40. Apot. spirit. fol. 207.

Tolentum Italiae oppidum est, à quo Tolentines populi dicti Plinio cap. 13. l. 13. Picenum verò, regio eiusdem Italiae est trans Apenninum montem, & ab ipso usque ad mare Adriaticum extensa, inter Aesim & Leustrum fluuios. hodie ab Ancona celeberrimo emporio, Marchia Anconitana appellatur, pluitque in ea lapides, qui strages illas indicabant futuras, quas Hannibal intulit Italiae, quando

Montes diffregit aceto.

De hoc Ordine Eremitarum diuersi diuersa, disputaturque acriter num à S. Augustino ut à primo institutore & parente originem traxerint. illis aientibus, alijs mordicùs negantibus. Ego quoniam Historici certant, & adhuc sub iudice lis est, eius diuitor non facile fuero: tantum adducam quae ab Azotio probabiliter valde scribitur dum ait: Augustiniani Ordinem suum in B. Augustinum ut in primum institutorem & parentem, referre contendunt, testanturque Eremitas (quorum ille, secundum ipsos, caput extitit) seniente Wandalarum perfidia ac immanitate, & monasterijs per Africam partim igne exustis, partim ferro vastatis, in Italiam commigrasse, & in ea primum, deinde verò in Gallia, Germania, Hispania & Anglia sparsim domicilia extruxisse, in quibus sanctè ac ritè usque ad Innocentij III. tempora vixere, &c. Alijs autem similis vero videtur, Eremitas ante Augustinum in Aegypto, Palaestina, Syria, Thebaide, Antonio, Hilarione, Macatio, Pachomio magistris ac ducibus esse institutos, nec forsitan B. Augustinum Eremitam fuisse, sed in Africa Eremitas salutaribus monitis, consilijs, doctrina & praecipis imbuisse. Sic enim S. Martinus Turonensis Episcopus in Gallia, Simplicianus

Strab. l. 5.

Tom. r. institut. mora. l. 12. c. 23.

plicianus Mediolani, Basilius in Cappadocia, monachis viuendi formulam tradiderunt, & aliqua eorum Cœnobia, non parum auctoritate sua, prudentia, consilio & præsidio sustentarunt. Post Augustinum verò per Occidentem sparsi Eremitæ vixerunt, non vnum quidem in Ordinem redacti, nec vno nomine vocati, nec eodem vestitus genere vsi, nec eisdem constitutionibus adstricti, nec vni capiti subiecti. Guilielmi sanè Aquitanie olim Ducis & Pictauiensium Comitum ad Eremiticam vitam conuersi opera & imitatione, trans Alpes in Germania, Gallia, Illyrico & Hispania aliquot Eremitarum domicilia constituta fuisse perhibentur. Vnde & Guilielmitæ appellari cœperunt, & in Italia cuiusdam Joannis cognomento Boni Eremitæ, studio & pietate sunt etiam extructa & fundata nonnulla Cœnobia: ac tandem Alexander IV. omnes Eremitas diuersorum Ordinum per Occidentem dispersos (quorum alij Guilielmitæ, alij Fratres Joannis Boni, alij Fratres vulgo de pœnitentia Iesu Christi, alij alijs nominibus dicebantur) in vnum Ordinem coëgit & restrinxit, præcipiens omnibus, vt vnâ S. Augustini regulam profiterentur, & eodem nomine vocati, iisdemque constitutionibus deuincti, & eodem amictus genere vsi, vni totius Ordinis Priori generali parerent, qui anno 1256. primus creatus est Lanfrancus Septulanus Mediolanensis; tuncque erasis omnibus alijs Eremiticarum congregationum nominibus supra nominatis, vna illa dumtaxat appellatione vocari cœperunt, videlicet *Eremitæ S. Augustini*, eò quòd eius Regulam professi, amictum & cingulum quo nunc vtuntur, sibi delegerint. atque ita, vt B. Antoninus scriptum reliquit, vnus è multis, Eremitarum S. Augustini nomine, conflatus est Ordo. Hæc & plura Azorius; quem tamen non puto in ea esse sententia, quod velit S. Augustinum nigro eorum amictu & cingulo quandoque vsu fuisse, multò minus vt Eremitam in eremo & monte, nescio quibus, vixisse. Quæ omnia ad veritatis normam examinata, noster Laur. Landtmerer, in tractatu de Canoniceis Monachis, prope diem in lucem dabit. nam *Veritas vincit*.

Quibusdã in locis reperiuntur nominati, *Gratiani*, seu *Religiosi de gratia*, eo quod per beneficiũ seu gratiam D. Virginis albam vestem retinuerint, quam subtũs gerunt, cum Benedictus II. eam quorundam precibus commotus, illis velle auferre. de quo consule Lanciottum.

l. 2. c. 5.
vit. S.
Aug.

Denique à supradiçto Joanne Bono, scribit Jacobus Bergomas,
S. Fran-

ECCLESIASTICVM.

S. Franciscum, antequam Ordinem suum institueret, habitum Eremitarum S. Augustini accepisse, adeoque primò Augustinianum fuisse. Sed refutat eum Henricus Sedulius in Commentarijs ad vitam eiusdem sancti c. 2.

Pridie Idus Septemb.

Anderlaci in Brabantia S. Guidonis confessoris, qui post septennem & laboriosam peregrinationem, hic peste interijt; vbi sacræ eius reliquæ sub frequentia miraculorum visitantur.

Infirmi mundi elegit Deus vt confundat fortia; & ignobilia mundi, & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt destrueret. Fuit enim hic Guido opilio seu rusticanus pastor ouium, quod vitæ genus licet hominibus abiectum & contemptibile videatur, Deo tamen gratum & acceptum est: *Virtus enim Dei in nostra infirmitate perficitur*: nam Spiritus Sanctus tam potens est, vt inopes, ignorantes & miseros euehat ad summam scientiam, sanctitatem & gloriam. De quo ita S. Gregorius: Ecce Dauid, Amos, Daniele, Petrum, Paulum, Matthæum intueor, & Sanctus iste Spiritus qualis sit artifex, considerare volo; sed in ipsa mea consideratione deficio. Implet namque citharædū puerum, & psalmistam facit. Implet pastorem armentarium sycamoros vollicantem, & prophetam facit. Implet abstinentem puerem, & iudicem senum facit. Implet piscatorem, & prædicatorem facit. Implet persecutorem, & Doctorem gentium facit. Implet Publicanum, & Euangelistam facit. Oqualis est artifex iste Spiritus! nulla ad discendum mora agitur in omne quod voluerit. Mox enim vt tetigerit mentem, docet; solumque tetigisse, docuisse est: nam humanum animum subitò vt illustrat, immutat, abnegat hoc repente quod erat, & habet repente quod non erat. Idem ille Spiritus Guidonē nostrū impleuit, & ex humili, simplice atq; idiota bubulco, nobilem, doctum ac gloriosum cælestis vrbis fecit inquilinū. Et certè videtur singulari prouidentia hoc genus hominum

sibi

12.
Septem.
Vide cap.
59. Apot.
Spir. sal.
273.

1. Cor. c. 7

1. Cor. c.

12.

Homil.

30 in

Euang.

Monchii le
Preux.

Chrys.
Vand.
Ster. in
natal. SS.
Ord. Præ.
Guil.
Crip. Ec-
cle. Rure-
mond. &
Au. Mir.
alijque.
Archiua
Bernard.
Cœn.

C. 3.

fibi Deus præelegisse. Opilio namque fuit S. Cuthbertus, qui ani-
mam S. Aidani in cælum deferri vidit. Opilio B. Joannes Monchiace-
nus, qui quiescit in Monchiaco Petroso Artesiæ pago, II. ab Atreba-
to milliari, frequenti peregrinantium concursu honoratus. Opilio
fuit S. Isidorus Madritensis, quem anno 1622. 12. Martij ipso festo
D. Gregorij Papæ, Gregorius XV. solenni ritu in Divos retulit, vñ
cum Ignatio Loïola Societatis Jesu Conditore, Francisco Xaerio
Indorum & Japonum Apostolo, Philippo Nerio Presbyterorum
Oratorij antesignano, & Teresia Carmelitani Ordinis instauratrice.
Opilio fuit seu subulcus Ven. noster Aldericus, qui conculcata mundi
gloria, ex nobilissimo Principe Franciæ, post visitata sanctorum li-
mina, in Cœnobio Fussenich, velut alter Alexius latuit, mundo inco-
gnitus: cuius defuncti corpus communi loco sepultum, tertio exhuma-
tum inventum est; quod demùm in Ecclesia, loco illo quem
cælesti luce Deus aliquoties designauerat, conditum fuit: vbi nunc
in Tumba eleuata honorificè requiescit. Opilio fuit & subulcus S.
noster Gerlacus, qui ex præscripto Eugenij IH. Jerosolymis totum
Septennium in porcorum, aliorumque animalium cura exegit. Opi-
lio item fuit Ven. noster Folcoldus, Cœnobij Bernensis prope Heuf-
denum fundator, qui Comitatum Teisterbandiæ in humilem Præ-
monstrati Ordinis commutans professionem, elegit magis abiectus
esse in domo Dei, quàm habitare in tabernaculis peccatorum. Opilio
denique fuit, qui miraculosam illam totoque orbe celebrem Alpri-
collensem Iconem superioribus annis inuenire meruit, de quo ita
Marianorum beneficiorum magnus præco Lipsius:

Beate pastor cui Sacratam Imaginem

Datum inuenire & tangere.

Beata vita rustica! O vita innocens,

Amica semper Numini!

Te solitudo, & à malis secretio

Cælestium iungit choris.

¶ *Habet & Ordo noster Præmonstratensis suum Ven. Gnidonem, qui*
æquæ hic Anderlacensis, peste obiit post an. 1125. Fuitque ex Eremi-
ta fundator Cœnobij nostri Viconiensis, Britānus patria, genere no-
bilis, ordine sacerdos, secessitque in vicinā Valencenis siluam Deo
vacaturus, atque erumpentibus sanctitatis suæ radijs, cum multos in

Vander.
Sier. sup.

sui æmulationem pertraxisset, cum iisdem sese Præmonstratensi Ordini subiecit, in quo pauperum egregius consolator, migravit à sæculo, aeternum victurus cum Christo.

Porro S. Guido Anderlacensis sanctissimè in Domino obdormiuit anno 1012. vt ex monumentis Ecclesiæ Anderlacensis probat Miræus, non autem anno 1112. vt Molanus, eumque secutus Baronius existimarunt.

Decimo octauo Kalend. Octob.

14°
Septemb.

In Africa passio S. Cypriani Episcopi Carthaginensis, sanctitate & doctrina clarissimi, qui sub Valeriano & Gallieno principibus, post durum exilium, detruncatione capitis martyrium consummauit, sexto milliario à Carthagine iuxta mare.

Vide
cap. 32.
Apoth.
Spir. fol.
178.

Locus passionis eius, *Ad Sextum*, dictus fuit, à sexto videlicet ab vrbe Carthagine lapide, itemq; *Mensa Cypriani*, non quod ibi sit vmquam Cyprianus epulatus, sed quia ibi est immolatus; per illustri basilica olim honoratus, sicut & locus vbi sepultus fuit, dictus, *Ad Decimum*, quod tot passuum millibus à Carthagine distaret: item, *Sepulchrum Cypriani*, ad quod è transmari- nis vsque regionibus frequens erat accessus fidelium & suspicor al- teram harum Basilicarum fuisse illam Memoriam, hoc est templum, mari vicinam, in qua S. Monica precibus intenta pernoctauit, quan- do à filio suo Augustino Româ proficiscente eius mendacio delusa fuit. Quæ Memoria, vt refert Nicephorus, maximè frequentabatur à nauigantibus & negotiantibus, quod in ea Dei Martyrisque opem inuocantes, eandem frequenter experiuntur contra maris peri- cula.

August.
Ser. 113.
de di-
uers.
Seuer. l. 1.
dia. og.
l. 5. Conf.
c. 8.
l. 16.

In Italia item, celeberrima fuit sancti huius solemnitas, dicta, *Celebritas Cyprianea*, vt scribit Procopius de bello VVandalico. Cauendum autè ne quis cum Gregorio Nazianzeno Metaphraste, alijsque Græcis in eum labatur errorem, vt eundem hunc existiment cum

H

Cypriano

Martyr.
Rom 12.
Octob,

Cypriano mago, qui passus est cum Iustina Virgine 26. Septemb. quos constat multis differentijs esse distinctos. Neque cum Cypriano æquè Africano Episcopo, qui sub Hunnerico rege Ariano cum quatuor millibus nongentis sexaginta sex, Episcopis, presbyteris, diaconis, ad sociatis sibi turbis fidelium populorum, pro defensione Catholicæ veritatis, in horribili eremi exilium trusus fuit. Ex quibus plurimi dum à Mauris crudeliter ducerentur, hastilium cuspidibus ad currendum impulsis, & lapidibus tursi, alij ligatis pedibus velut cadauera, per dura & aspera loca tracti, & singulis membris discerpti, ad extremum variè cruciati, martyrium celebrarunt. Fuit enim olim Africa in persecutionibus pro fide Catholica perferendis, constantissima, multorum millium martyrum, tam è populo quàm Clero, purpurata sanguine. Sed postmodum cheu! peccatis populorum exigentibus, à Saracenis & Turcis in mancipatum redacta, magnum fidei passa est deliquium, & serenus ille sol Constantiæ, eclipatus est. Felix nostra Belgia, quæ tanti sacerdotis & tam gloriosi martyris honorata est exuuijs, quarum visendarum gratia, lubens Carthaginem perreiturum se fuisse, scribit Ioan. Haius Theolog. & Canonicus Tornacens. ad *Vigilium Zuichemium*, secretioris Consilij Præsidem, dum ita ait ad eundem:

Quemadmodum gloriatur Cicero, nobilissimam Siciliae civitatem Syracusas acutissimi ciuis sui Archimedis monumentum ignorasse, donec ab homine Arpinate & peregrino illud didicisset: Sic tanti tamque celebris hospitis, Cyprianum dico, perpetua sanè ignorantia Belgium laborasset, nisi vestræ monitionis classico, tamquam reuelatione quadam solenni, innotuisset. Bruxella enim non ita pridem reuersus percunctari cœpi, num aliquando D. Cypriani corpus Rotnaci quiescere audissent, qui eò aliquando fuissent profecti. Illi planè ignorare se affirmauerunt: celebre quidem illic esse SS. Hermetis & Cornelij nomen, sed de Cypriano nihil. Ideoque me accinxi itineri, & satis prolixo sermone habito cum Canonicis, illi me deduxerunt ad gazophylacium templi, ibique meis oculis exposuerunt feretrum cupreum deauratum, Apostolorum imaginibus interstinctum, in tres veluti distinctum capsulas laminis tribus deauratis, quod opus antiquissimum iudicarunt adhibiti aurifices: cuius longitudo quinque fere pedes æquat, in cuius margine tales inscribuntur versus:

Duplex vita tenet calos, hic ossa tuentur,

Ossa

*Offa sigillauit hic operosa manus.
Sufficit ad vitulum. Celestinum capit aula,
Gaudent in calis Cornelius & Cyprianus.
Vita Celestini gladio fuerat data fini:
Cornelius gladij suscepit acumine funus:
Cum quo bis deni gladio caduntur & vnus.
Carnificisque manu sic passus erat Cyprianus.
Hic Celestinum sanctoslocat & Cyprianum.
Hic est demonium pellens morbumque caducum.
Hæc breuis arca, Patres coniungit Apostolicos tres.*

S. Her-
mes.

Hactenus ad Viglium Haius; quæ Iacob Pamelius suis ad Cyprianum prologomenis, & Aub. Miræus suis factis Belg. inseruit, apud quem plura de Cælestino & Hermete vide. Est verò Rotnacum ciuitas Flandriæ, vulgò *Ronsen*, Gallicè, *Renais*, nobili Canonorum collegio insignis.

Eodem hoc die celebrat vniuersa Ecclesia Exaltationem S. Crucis, quando Heraclius Imp. Cosrohe Persarum rege deuictò, eam ex Perside Ierosolymam reportauit. cuius Crucis signum dixi in Apothea mea, latiusque idem probaui, esse præsentissimum contra pestem remedium. Eius partes seu fragmenta, in varijs Ecclesijs Belgij, vt & in nostra Tungerloensi, religiosè asseruantur. Sicut & Crucis Andreanæ magna pars turri argenteæ inauratæ inclusa, iam inde à temporibus Philippi Boni Burgundiæ Brabantiæque Ducis (qui Ordinem aurei velleris in honorem S. Andreæ Brugis anno 1430. instituit) Bruxellis asseruatur in palatio, & quotannis ibidem in Ara Sacelli exponi solet pridie Kal. Decemb. Soletque hæc Crux Andreana seu Burgundica, in formam X depingi, quam veteres Crucem decussatam nuncupant, & habebat humi defixa duo brachia inferiora, vt artus suspendiosi in quatuor crucis cornua extenderentur. Vide Lipsium, Gretserum, & alios qui de Cruce scripserunt.

Vide cap.
70. Apoth
spirit. fol.
333.

Duodecimo Kalend. Octob.

20
Septemb
Vide cap.
62 Apot
Spir. fol.
220.

Romæ passio sanctorum Martyrum Eustachij, & Theopistis vxoris eius, cum duobus filijs Agapio & Theopisto, qui sub Hadriano Imp. damnati ad bestias, sed Dei ope nil læsi ab eis, in bouem æneum candentem inclusi, martyrium consummarunt.

Milles hic fuit & Præfectus militum, qui tam Christianus quem gentilis, egregiam Romano imperio nauauit in bello operam. Neque enim vniuersaliter de omnibus militibus verum est quod quidam dicere solebat: *Rustici passua sunt militum; sed milites passua sunt demoniorum.* & illud:

Nulla fides, pietasque viris qui castra sequuntur.

Quin immò è contrario, si Tabulas Ecclesiasticas vel obiter euolueris, inuenies magnam sanè cælestis Ierusalem partem, à militibus ædificatâ; qui potius exquisitissima tormenta pati, immò & sanguinem ac vitam profundere elegerunt, quàm semel susceptam Christi fidem, vel verbo abnegare: quod tam multæ Legiones, tam multa millia militum ipso facto satis ostenderunt. atque inter primos Ecclesiæ Episcopos, quos eius sacrum visibile Caput S. Petrus ordinauit, Centurio militum Cornelius fuit, per quem primum, Deo monente, apertum est ostium fidei gentibus. ideoque eius sedes Cæsariensis, singulari prærogatiua meruit exaltari, vt non solum Ierosolymitana, sed ipsa fieret metropolis Palæstinæ. Centuriones in Euangelio memorati, & à Christo Domino laudati, omnibus satis cogniti sunt. Verum illud Ignulphi de Saxonibus, & Sarisburienfis de Nortmannis, forsitan non ita. Referunt illi, vt qui militiae legitimæ adscribendus erat, præcedenti vespere ante Episcopum aut alium sacerdotem, contritus de peccatis confessionem faceret, & tota nocte in Ecclesia orans permaneret; postridie sacrum audiret, gladium supra altare offerret: quem post Euangelium, sacerdos iam benedictum, militis collo cum noua benedictione appendebat, itaque

que sacris Christi mysterijs communicatus, miles permanebat. Alium ritum adscribendi quempiam in militem, vide in præfatione Ioannis Molani tractatui de sacra Militia præfixa, vbi ex Petro Capucio Cardinale refert, quod Miles debeat esse,

Magnanimus in aduersitate,

Ingenuus in consanguinitate,

Largifluus in honestate,

Egregius in curialitate, &

Strenuus in virili probitate.

atque insuper cum deuota recordatione officium dominicæ Passionis diurnatim audire, pro fide Catholica audacter corpus exponere, sanctam Ecclesiam, eiusque ministros à quibuscumque grassatoribus liberare, viduas, pupillos, & orphanos in eorum necessitate protegere, &c.

Theodorus Balsamon scribit Phocã Imperatorem magnis studijs contendisse, vt milites quos in bello aduersus Christianæ fidei hostes occidi contigisset, inter martyres censerentur, sed ab instituto penitus cessasse, cum ei restitissent Constantinopolitanus & alij Antistites, vtentes potissimum authoritate S. Basilij, cuius esset canon pœnitentialis, de ijs qui in bello fecissent homicidium, vt non impartiretur eis sacra communio absque præua pœnitentia. Volebat autem Phocas Imp. hac via eneruatum militum robur erigere, quos videret annis singulis à rege Persarum sterni atque fugari: probè sciens non viros tantum, sed & feminas ætate tenellas, eiusmodi spe martyrij omnia fortiter tormenta superasse. Idem postea denuò proposuit Nicephorus Imp. verum Episcopi eum ab incœpto coercuerunt. Et meritò; licet enim tales, si pura intentione pro fide pugnent, plurimum mereantur, non tamen sunt martyres, si in bello occumbant, quia martyr debet in patiendo imitari Christum, cuius passio est exemplar martyrij. Vnde sicut ille dedit testimonium veritati patiendo, non repugnando: ita omnes qui volunt esse martyres Christi, non debent persecutori armis repugnare, sed sinere se tranquillè occidi: quia qui pugnans moritur, non eligit pro fide mortem perpeti, sed inferre. vnde re vera non acceptat mortem, nisi indirectè, quatenus se periculo exponit. neque moriendo dat testimonium veritatis fidei, quia non videtur mori vt Christianus, sed vt miles victus ab hoste: nec mortem eligit voluntariè, sed patitur necessitate, eò quòd non potuit eam hosti inferre. Erit tamen mar-

in c. 13.
Basil. ep.
ad Amphil.

Vide Les.
l. 3. de
Iust &
iure c. r
dub. 3.

tyr, si iam victus, odio religionis occidatur, & ille ob eam causam, mortem acceptet.

OCTOBER.

Kalendis Octob.

Octob.

Vide cap.
21. Apoc.
Spir. 101.
124.

Rhemis in Gallia S. Remigij Episcopi & Confessoris, qui gentem Francorum conuertit ad Christum, Clodouæo ipsorum rege sacro fonte baptismatis, & fidei sacramentis initiato; & cum annos septuaginta in Episcopatu expleisset, sanctitate & miraculorum virtute conspicuus decessit è vita Idibus Ianuarij: cuius tamen festiuitas hac die recolitur, qua sacrum ipsius corpus postea fuit translatum.

Dvplici titulo hic sanctus ad Belgium pertinet: vno, quod Clodouæum Geldrum adeoque Belgam baptizauerit: altero, quod rem Christianam apud Belgas ac Germanos inferiores restituerit, ac mirificè propagauerit. Dedit Atrebatibus & Cameracensibus *Vedastum*, Tungrensibus *Agricolaum*, Tornacensibus *Theodorum*, Morinensibus *Antimundum* & Colonensibus *Aquilinū*. Fuit enim Atrebatensis Ecclesia vnà cū Cameracensi, Tornacensi & Morinensi, multis tēporibus Rhemensiu Archipræsuli ceu Metropolitano subiecta: quæ subiectio adhuc anno 1095. durabat, quādo opera Raynoldi Rhemensiu Archiepiscopi, Atrebatensis Ecclesia à Cameracensi separata, proprium accepit Episcopū *Lambertū*, Cantorē Insulanum & Teruanensem Archidiaconum. Rhemensem porro ciuitatem, vt antiquissimam Richardus Vitus libro primo hist. Britan. scribit à Rhemo, Nannetis Celtarum & Britannia regis filio, anno ab orbe condito 2754. tempore Ragau, Phalegis filij ædificatam, & nomen sortitam fuisse: cuius primus Episcopus fuit *S. Sixtus*

Locrius
in Chron
Belg.
1095. &
364.